

Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαβητισμού (Π.Λ.Α.) Γ' τάξης (2018-2019)

Το Πρόγραμμα του Λειτουργικού Αλφαβητισμού (Π.Λ.Α.) διεξάγεται διαχρονικά σε παγκύπρια βάση από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (Κ.Ε.Ε.Α.) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Το Π.Λ.Α. απευθύνεται σε μαθητές της Γ' και Στ' τάξης Δημοτικού. Στόχος του Προγράμματος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός μαθητών και μαθητριών με μεγάλη πιθανότητα να μείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι/ες, ώστε οι μαθητές/μαθήτριες αυτοί/ές να εμπλακούν σε κατάλληλα προγράμματα στήριξης στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Το Πρόγραμμα αξιολογεί δύο βασικές δεξιότητες: (α) τη γλωσσική-επικοινωνιακή ικανότητα και (β) τη μαθηματική ικανότητα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2018-2019, το Π.Λ.Α. έχει διεξαχθεί για όγδοη συνεχόμενη χρονιά στη Γ' τάξη του Δημοτικού. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών και μαθητριών που συμμετείχαν ανήλθε στους 8453 για τα δοκίμια της Γλώσσας και στους 8527 για τα δοκίμια των Μαθηματικών. Ποσοστό 13,8% των μαθητών και μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει γλωσσικά αναλφάβητο, ενώ το 13,7% των μαθητών και μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει μαθηματικά αναλφάβητο. Ποσοστό 7,7% των μαθητών και μαθητριών ανήκε και στις δύο ομάδες.

Με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητών και μαθητριών, διαπιστώθηκε ότι υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στις ομάδες ρίσκου του λειτουργικού αναλφαβητισμού έχουν: (α) τα αγόρια, (β) οι μαθητές και μαθήτριες με ξένη υπηκοότητα και (γ) οι μαθητές και μαθήτριες που εισήλθαν στο Δημοτικό σε ηλικία μικρότερη των 6 χρόνων. Σε σχέση με το φύλο, τα αγόρια βρέθηκαν να έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού αλφαβητισμού από ό,τι τα κορίτσια (17,5% και 10,0%, αντίστοιχα). Όσον αφορά στα Μαθηματικά, το ποσοστό των αγοριών και των κοριτσιών με ρίσκο είναι στα ίδια επίπεδα (13,8% και 13,6%, αντίστοιχα). Ως προς τον παράγοντα υπηκοότητα, το ποσοστό συμμετοχής των μαθητών και μαθητριών με ξένη υπηκοότητα, οι οποίοι αναγνωρίστηκαν στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού (34,0%) και μαθηματικού αναλφαβητισμού (29,7%), ήταν περισσότερο από διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό των μαθητών και μαθητριών με κυπριακή υπηκοότητα (10,7% και 11,4%, αντίστοιχα). Σε σχέση με την ηλικία εισδοχής, το ποσοστό συμμετοχής στις ομάδες ρίσκου του γλωσσικού και του μαθηματικού αναλφαβητισμού ήταν μεγαλύτερο στις δύο ομάδες των μικρότερων ηλικιακά μαθητών και μαθητριών. Όπως και πέρσι, διερευνήθηκαν, επίσης, οι στάσεις απέναντι στο διάβασμα και συγκεκριμένα σε σχέση με δύο πτυχές: α) διάβασμα για σκοπούς ευχαρίστησης και β) διάβασμα για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν θετικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα ως προς τις

δύο διαστάσεις. Όσον αφορά στη συσχέτιση των στάσεων αυτών με το ρίσκο για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό, όπως και πέρυσι, το ποσοστό των παιδιών με αρνητικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα που γίνεται για σκοπούς ευχαρίστησης, αλλά και για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου και στις δύο ομάδες ρίσκου είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις ομάδες των παιδιών που δεν αντιμετωπίζουν ρίσκο.

Με σκοπό την πρόβλεψη ρίσκου, υιοθετήθηκαν για πρώτη φορά τη φετινή σχολική χρονιά μοντέλα πολυεπίπεδης ανάλυσης (δύο επίπεδα: μαθητή και σχολείου). Τα μοντέλα αυτά κατέδειξαν ότι το ρίσκο για λειτουργικό αναλφαβητισμό οφείλεται κυρίως σε παράγοντες στο επίπεδο του/της μαθητή/μαθήτριας. Οι αρχικές αναλύσεις (μηδενικό μοντέλο) κατέδειξαν ότι ποσοστό γύρω στο 19,2 % και 12,3% της συνολικής διακύμανσης του ρίσκου για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό αντίστοιχα, οφείλεται στο επίπεδο του σχολείου. Επομένως, κρίνεται απαραίτητη η διενέργεια περαιτέρω αναλύσεων με την εισαγωγή ανεξάρτητων μεταβλητών, τόσο στο επίπεδο του/της μαθητή/μαθήτριας όσο και στο επίπεδο του σχολείου, με σκοπό την καλύτερη ερμηνεία και επεξήγηση του ρίσκου για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό.